

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайну та архітектури	Рівень вищої освіти	Перший (освітньо-профес.)
Кафедра	Дизайн тканин та одягу	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	022 Дизайн	Семестр	7

ІСТОРІЯ ДИЗАЙНУ (ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ)

Семестр 7 (осінній 2026 / 2027 н. р.)

Викладач	Гурдіна Владислава Василівна , канд. мист., доцент
e-mail	gurdina.vladyslava@ksada.org
Заняття	За розкладом
Консультації	За розкладом
Адреса	К.317, поверх 3, корпус 3, вул. Мистецтв, 11
Телефон	+380675715032

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ (в умовах дистанційного навчання)

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування у обговореному месенджері або електронною поштою і тільки у робочі дні та робочий час. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, та консультування з викладачем повинні відбуватися виключно у визначені дні та години. За умов дистанційного навчання для занять використовується програма Google Meet. Посилання на заняття та вся основна інформація знаходиться у Classroom. Акаунт студента у месенджері та Google Meet бажано має бути названий справжнім ім'ям та прізвищем студента.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна базується на таких дисциплінах, як «Історія зарубіжного мистецтва», «Проектування», «Історія української культури і мистецтва», «Історія костюму та крою», «Історія текстилю та моди», «Одяг і матеріальна культура», «Філософія».

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни є отримання теоретичних знань з історії дизайну на прикладі розвитку дизайну одягу, індустрії моди та індивідуальної практики дизайнерів і брендів. Дисципліна орієнтована на формування проектного та критичного мислення шляхом аналізу передумов виникнення напрямків і стилів в дизайні в цілому, одягу зокрема в XX столітті, розвитку авторських творчих методів модельєрів та дизайнерів одягу, зародження промисловості та її впливу на дизайн-продукт, еволюцію образних рішень та засобів художньої виразності. **Завданням дисципліни** є опанування етапів розвитку дизайну одягу на прикладі аналізу стильового напрямку, діяльності дизайнерів та брендів, що мали вплив на тенденції та розвиток дизайну XX століття.

Дисципліна забезпечує такі компетентності, як:
інтегральні компетентності:

- ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

загальні компетентності:

- ЗК 1 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК 4 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 7 – Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- ЗК 9 – Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання забезпечують:
у когнітивній (пізнавальній) сфері:

- ПРН 1 – Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях;
- ПРН 3 – Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень;
- ПРН 7 – Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень;
- ПРН 10 – Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі;
- ПРН 13 – Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну;
- ПРН 14 – Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації і творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики;
- ПРН 16 – Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Історія дизайну (за спеціалізацією)» охоплює теоретичні знання, що характеризують основні етапи становлення та розвитку дизайну як явища, дизайн одягу в цьому контексті, особливості формування ключових стильових напрямів, зародження історії моди, діяльність видатних модельєрів від часу промислових революцій, від внеску Чарльза Фредерика Ворта та початку ХХ століття до сучасності. Дисципліна орієнтована на формування у студентів здатності застосовувати набуті теоретичні знання в сучасних дизайн-практиках.

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів на 4 курсі: 4 кредити ECTS, 120 навчальних годин, в тому числі 50 годин – аудиторні (46 год. – лекційні, 4 год. –

семінарські заняття) та 70 годин – самостійної роботи студентів. Дисципліна складається з 2 модулів – 4 змістових модулів, включає 23 теми.

7 (осінній семестр): 30 год.: 28 – лекції, 2 – практичне семінарське заняття.

МОДУЛЬ 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Дизайн як явище, процес і результат художньої діяльності: визначення, історичний контекст, основні види дизайну, періодизація. Зародження промислового виготовлення одягу в контексті науково-технічної революції XIX століття та становлення машинного виробництва. Англія, рух «Мистецтв і ремесел»: концепція «естетичного костюма».

Тема 2. Кравецьке ремесло високого гатунку Haute Couture. Внесок Чарльза Фредерика Ворта. Система високої моди. Зародження індустрії моди, термінологія.

Тема 3. Модерн і дизайн: сегментація ринку модної продукції в контексті зародження масової культури споживання. Будинки моди та їх видатні власники на початку XX століття.

Тема 4. Дизайн 1910-х років. Веркбунд: соціальні аспекти німецького (та європейського) дизайну: прототипи, зразки формотворення. Петер Бернс і AEG. Європа після Першої світової війни: від функціоналізму до арт-Деко. Розвиток текстильного дизайну.

Тема 5. Зміни в костюмі. Відмова від корсету, новий модний етап. Поль Пуаре.

Тема 6. Досвід Баугаузу як основоположний підхід до промислового виготовлення дизайн-продуктів. Етика німецького дизайну. Радянський дизайн у 1920-х роках. ВХУТЕМАС, ВХУТЕІН. Конструктивізм. Творчість Володимира Татліна, Ель Лисицького, Олександра Родченко, Любові Попової, Олександрів Екстер та ін. Прозодяг.

Тема 7. Емансипація — новий статус жінки. Коко Шанель. Жан Пату.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 8. Період 1930-1940 рр. Велика депресія і вплив Другої світової війни. Розвиток дизайну та зміни його концепції. Дизайн у США. Вплив Голівуду. Косий крій. Мадлен Віоне. Жанна Ланвен.

Тема 9. Сюрреалізм в моді. Ельза Скіапараллі. Співпраця з митцями.

Тема 10. Період 1950 рр. Елегантна епоха. П'єр Бальмен. Стиль New Look. Крістіан Діор.

Тема 11. Новатор Крістобаль Баленсиага.

Тема 12. Зміна стратегій розвитку дизайну: комерційний дизайн і новітні технології. 1950-60 роки: час експериментів з текстильними матеріалами, формами костюму, асортиментом одягу та модними образами. Еміліо Пуччі. Тема 13. Розвиток прет-а-порте. Відродження функціоналізму. П'єр Карден.

Тема 14. Футуризм в дизайні. Пако Рабанн. Виникнення міні. Андре Куреж, Марі Куант.

Семінарські: підготовка доповіді за заданою темою.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом проведення лекцій викладачем. Самостійну роботу студентів спрямовано на закріплення лекційного матеріалу, ознайомлення з сучасними тенденціями моди за додатковими рекомендованими джерелами та підготовку доповіді за заданою темою. Додаткових завдань для самостійної роботи програма не передбачає.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Презентації з візуальним рядом до лекційного матеріалу.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні та методичні матеріали можна переглядати у мережі Інтернет. Відповідні посилання на потрібні сайти (Link – код в HTML або PHP документі) викладач надає під час занять або в процесі електронного листування.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю демонстрації тематичних презентацій і виходу до мережі Інтернет.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою семестрового контролю є диференційований залік. Для одержання підсумкової оцінки необхідно пройти всі модульні контролю за семестр. Для тих студентів, які бажають покращити результат, передбачені додаткові індивідуальні завдання за темами дисципліни, а також участь у конференціях тощо (максимум 10 балів).

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Організація та проведення занять з дисципліни здійснюється відповідно до загальноприйнятих норм і правил поведінки у Вищій школі. Викладач координує протікання занять, а також створює умови для продуктивної дискусії та засвоєння необхідних питань з дисципліни. Особлива увага приділяється досягненню програмних результатів навчання. В разі необхідності, викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик в індустрії моди, про що повинен попередити слухачів курсу. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не повинні стати перешкодою реалізації здобувачами вищої освіти процесу навчання. Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії). Через об'єктивні причини (хвороба тощо) викладач має право призначити додаткове заняття на вільний день за попередньою домовленістю із студентами. Про зміни часу та місця проведення занять за розкладом викладач інформує студентів через старосту групи. У разі повітряної небезпеки викладач має уточнити місцезнаходження студентів та запропонувати пройти в безпечне місце, зробити перерву тощо.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час проведення викладачем лекції он-лайн, необхідно вимкнути мікрофони. За необхідності студент має просити дозволу зробити перерву. На занятті студент має перебувати з увімкненою камерою. В ході навчання вітається власна думка з тем занять, яка ґрунтується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин неприпустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. В разі пропуску заняття з окремої теми дисципліни, студент повинен опрацювати її самостійно та на наступному занятті показати викладачу конспект або дати відповіді на ключові питання тощо.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах: доповідях, проектних розробках, рефератах, повідомленнях тощо). Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг і оцінку роботи студента. У разі вияву плагіату –

копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу (твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно положення «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв» (<https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>).

Корисні посилання: <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html> ; <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

ПРАВИЛА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Використання інструментів штучного інтелекту під час підготовки навчальних завдань з дисципліни «Історія дизайну (за спеціалізацією)» допускається як допоміжний інструмент за умови критичного опрацювання отриманої інформації та зі згоди викладача. ШІ може використовуватися, зокрема, для пошуку напрямів подальшого дослідження, структурування матеріалу, мовного редагування тексту або підготовки допоміжних візуальних матеріалів. При цьому зміст доповіді, добір наукових і професійних джерел, їх аналіз та висновки мають бути результатом самостійної роботи студента.

У разі використання ШІ студент зобов'язаний зазначити у презентації використаний інструмент та характер його застосування. Не допускається подання повністю згенерованого ШІ тексту або презентації як самостійної авторської роботи, використання вигаданих або неперевічених джерел, а також приховування факту використання ШІ. Усі фактичні відомості, дати, імена, назви творів, дизайнерів, мистецьких напрямів та інші дані, наведені у доповіді, мають бути перевірені за надійними джерелами.

Підготовка доповіді та презентації передбачає поетапне консультування з викладачем. Студент має бути готовим пояснити логіку вибору теми, джерел, структури та основних положень дослідження, а також продемонструвати робочі матеріали, чернетки, нотатки або проміжні версії презентації. У разі виникнення обґрунтованих сумнівів щодо самостійності виконання роботи студент зобов'язаний надати матеріали, що підтверджують процес її підготовки, та, за необхідності, усно пояснити зміст і висновки власної доповіді. Відсутність такого підтвердження або нездатність пояснити зміст представленого матеріалу може бути підставою для призначення додаткового завдання.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ З КУРСУ (відповідно до розкладу) І РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Дати занять визначаються розкладом	1	лекція	Дизайн як явище, процес і результат художньої діяльності: визначення, історичний контекст, основні види дизайну, періодизація. Зародження промислового виготовлення одягу в контексті науково-технічної революції XIX століття та становлення машинного виробництва. Англія, рух «Мистецтв і ремесел»: концепція «естетичного костюма».	2	Поточний контроль: обговорення пройдених тем, доповідь	
	2	лекція	Кравецьке ремесло високого гатунку Haute Couture. Внесок Чарльза Фредерика Ворта. Система високої моди.	2		

			Зародження індустрії моди, термінологія.			
	3	лекція	Модерн і дизайн: сегментація ринку модної продукції в контексті зародження масової культури споживання. Будинки моди та їх видатні власники на початку XX століття.	2		
	4	лекція	Дизайн 1910-х років. Веркбунд: соціальні аспекти німецького (та європейського) дизайну: прототипи, зразки формотворення. Петер Бернс і AEG. Європа після Першої світової війни: від функціоналізму до арт-Деко. Розвиток текстильного дизайну.	2		
	5	лекція	Зміни в костюмі. Відмова від корсету, новий модний етап. Поль Пуаре.	2		
	6	лекція	Досвід Баугаузу як основоположний підхід до промислового виготовлення дизайн-продуктів. Етика німецького дизайну. Радянський дизайн у 1920-х роках. ВХУТЕМАС, ВХУТЕІН. Конструктивізм. Творчість Володимира Татліна, Ель Лисицького, Олександра Родченка, Любові Попової, Олександри Екстер та ін. Прозодяг.	2		
	7	лекція	Емансипація — новий статус жінки. Коко Шанель. Жан Пату.	2		
Загальна кількість балів за зм. модуль 1						40 балів
Змістовий модуль 2						
Дати занять визначаються розкладом	8	лекція	Період 1930-1940 рр. Велика депресія і вплив Другої світової війни. Розвиток дизайну та зміни його концепції. Дизайн у США. Вплив Голівуду. Косий крій. Мадлен Віоне. Жанна Ланвен.	2	Поточний контроль: обговорення пройдених тем, доповідь	
	9	лекція	Сюрреалізм в моді. Ельза Скяпараллі. Співпраця з митцями.	2		
	10	лекція	Період 1950 рр. Елегантна епоха. П'єр Бальмен. Стил New Look. Крістіан Діор.	2		
	11	лекція	Новатор Крістобаль	2		

			Баленсіага.			
	12	лекція	Зміна стратегій розвитку дизайну: комерційний дизайн і новітні технології. 1950-60 роки: час експериментів з текстильними матеріалами, формами костюму, асортиментом одягу та модними образами. Еміліо Пуччі.	2		
	13	лекція	Розвиток прет-а-порте. Відродження функціоналізму. П'єр Карден.	2		
	14	лекція	Футуризм в дизайні. Пако Рабанн. Виникнення міні. Андре Куреж, Марі Куант.	2		
		сем.	Доповідь за заданою темою	2		
Загальна кількість балів за зм. модуль 2						50 балів
Залік						10 балів
Загальна кількість балів за семестр						0-100 балів

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали		Критерії оцінювання
A+	98-100	Студент повністю оволодів матеріалом, в повному обсязі виконав практичну роботу. Активно проявляв себе на заняттях. В презентованій роботі є авторський креативний підхід та аналітична складова. Робота виконана та презентована якісно та оригінально, відповідаючи всім вимогам. Студент розширив роботу до рівня тез до конференції, підготував наукову публікацію, виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни
A	95-97	Студент повністю оволодів дисципліною, в повному обсязі якісно виконав практичну роботу, активно проявляв себе на заняттях
A-	90-94	Студент відвідував заняття, проявляв активність, повністю оволодів матеріалом, в повному обсязі виконав практичну роботу, але припустився незначних помилок завданнях, недостатній рівень аналітичної роботи
B	82-89	Студент не в повному обсязі оволодів дисципліною, робота виконана із помилками, неточностями, оформлення виконано не дуже якісно
C	75-81	Студент мав пропуски занять, не проявляв активності, не в повному обсязі оволодів дисципліною, робота виконана із значними помилками, на недостатньо аналітичному рівні, не якісно оформлена
D	64-74	Студент мав пропуски занять, не проявляв активності, в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (відсутність теоретичного аналізу, творчого підходу, помилки в розв'язанні питань тощо).

E	60-63	Студент мав пропуски занять, не проявляв активності, в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має багато значних недоліків (відсутність змістовного аналізу, логічного обґрунтування, помилки в обробці матеріалу, несвоєчасна подача виконаної роботи на залік без поважної причини)
FX	35-59	Студент не впорався із основними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем лекційного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду
F	0-34	Пропуск рубіжного контролю

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

На заняттях викладач рекомендує додаткові джерела за фахом з кожної окремої теми.

Основна література.

1. Гурдіна В. В., Кушнарєнко В. С. Художньо-образні особливості Zoot suit у творчих практиках сучасних дизайнерів. Синергія науки та освіти в сучасному світі : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. МГДЦ. Житомир, Research Europe, 2025. Секція 11. Культура і мистецтво. С. 142-145. DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc251212.18>
2. Де ла Хей Е., Мендес В. Д. Мода від 1900 року (Світ мистецтва). ArtHuss, 2026. 384 с.
3. Дизайн одягу в полікультурному просторі: монографія / Колосніченко М. В., Пашкевич К. Л., Кротова Т. Ф. та ін. – Київ: КНУТД, 2020. 268 с.
4. Лагода О. М. Мода в дизайні одягу: теорія та практика: навч. посібник рек МОН України. Черкаси : ЧДТУ, 2010. 247 с.
5. Олійник О.П. Теорії та концепції дизайну: навчальний посібник. К.: НАУ, Серіотип. вид., 2024. 256 с.
6. Попова Т.І., Гурдіна В.В. Історичний аналіз феномена тенісної моди для жінок. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 80, том 2, 2024. с. 67-74, DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/80-2-9>
7. Чупріна Н. В. Система моди ХХ – початку ХХІ століття: проектні практики та чинники функціонування (європейський та український контексти): монографія. К.: КНУТД, 2019. 476 с.
8. Fashion History. TASCHEN, 2021. 632 p.
9. Menkes S. Fashion Designers A-Z, Updated Edition. NY: TASCHEN, 2020. 720 p.
10. Miller J. Design. The Definitive Visual History. Dorling Kindersley, 2023. 400 p.
11. Steele V. Fashion: The Whole Story. NY: Thames&Hudson, 2020. 576 p.
12. Tucker A., Laver J., Amy de La Haye. Costume and fashion. NY: Thames&Hudson, 2020. 320 p.
13. 20th-century fashion detail / Cullen O., Lister J., Stanfill S., Wilcox C. NY: Thames & Hudson, 2018. 224 p.

Допоміжна література

1. Гідел А. Коко Шанель. К.: Фабула, 2019. 318 с.
2. Карон Л.А. Таємниця на ім'я Лагерфельд. К.: Фабула, 2021. 160 с.
3. Baxter-Wright E. Little Book of Schiaparelli. Welbeck, 2021. 160 p.
4. Dior C. Dior by Dior. The Autobiography of Christian Dior. V&A Victoria Albert Museum, 2018. 208 p.
5. Miller L. Balenciaga: Shaping Fashion. V&A Publishing, 2017. 192 p.
6. Pochna M. Christian Dior: destiny: the authorized biography. Flammarion, 496p.

Інформаційні ресурси

1. Історія костюма і моди, теорія моди. Блог історика моди Мирослава Мельника:

веб-сайт. URL: <http://modoslav.blogspot.com/>

2. Що лисиця каже? Блог Владислави Гурдіної: веб-сайт. URL: https://t.me/vladyslava_gurdina

3. Fashion Theory: веб-сайт. URL: <https://www.tandfonline.com/>

4. Vogue: веб-сайт. URL: <https://www.vogue.com/>

Укладач силабусу

Гурдіна В.В.